

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 25 maiu. 6 juniu.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerrantii capeta done tablouri pompose.	Pretiulu pentru Austri'a pe jan.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 21.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
--	--	--	----------------	--	---	----------------------

FEMEIA INVETIATA.

Invetiatiulu francesu Rosseau fiindu intrebatu despre capacitatea femeii, a respunsu : „*Eu nu denegu talentu barbatescu de la femeia, ci de la femei.*“ Adeca, unele femei au talentu, dara nu tóte, si asié, la poterile spirituale nu sunt asemenea barbatiloru. S'ar fi potutu multe respunde si lui Rosseau si a nume, câ nu toti barbati au talentu asemenea, câ multe femei intrecu cu talentulu loru pe multi barbati.

Trecutulu ni aduse multe dovedi despre capacitatea femeiloru, si a nume prin invetiarea si scrierile multoru femei; si póte câ amu avé adi si mai multe, déca cu seculi mai nainte se dedea si femeiloru o educatiune in sciintie. Pe langa tóte, natiunile culte au atâte femei invetiate încâtu engles'a Miss Kavanagh a fostu in stare sê scria : „*Istori'a scrietoreseloru francese si englese a secului trecutu*“ in 2 tomuri.

Dar avemu urme de femei invetiate, inca cu 3—4 seculi mai nainte; si déca facemu o pararela intre femeile invetiate din secululu acest'a si trecutu, si intre femeile invetiate de 3—4 seculi, aflâmu acea diferintia, câ femeile cele mai vechie invetiau limbele si sciintiele clasice, si sciintie serióse, éra femeile mai tardíe, invétia artele frumóse, si esceleza in literatur'a

usióra, in romane, novele, schitie istorice, piese teatrale.

Dintre femeile ce se ocupau cu limbe si sciintie clasice se potu anumí urmatóriele.

In Angli'a in secululu alu 16-le érá datina ca damele aristocrate sê invetie limb'a latina si greca, si clasicii scrisi in aceste limbe.

Regin'a Elisabet'a asié sciá grecesce si atâ-t'a cetiá grecesce pe dí, încâtu a cetitu mai tóte ce se aflá in aceea limba, éra latinesce potea sê tiena cuventâri fara pregatire.

Invetiatoriulu lui Eduardu alu VII-le cu numele Anthony Cooke a avutu patru fete, cari au intrecutu pe Elisabet'a in sciintiele clasice. *Mildred*, cea mai mare, érá renumita de invetiata in sciintiele clasice, de blanda si binefacatória, ea scriea *hebreic'a*, *grec'a* si *latin'a*, si a tradusu din aceste unele opuri in englesia; a moritu in 1589. *Anna*, a *dóv'a*, afara de acele trei limbe, vorbiá si alte limbe europene. A tradusu de pre latinia : „*Apologi'a bisericei din Angli'a*“ si si-a predatu opulu episcopului *Jewel*, ca sê-lu censureze, ca si autorulu originalului, si nu a aflatu nici o sminta. *Elisabet'a*, a treia, a avutu daru poeticu, si a compusu in greca, *latina*, englesa si francesa. *Catarin'a*, a patr'a, a sciutu si a scrisu mai in tóte limbele aci pomenite. Tóte patru s'au maritatu dupa aristocrati de frunte.

Cristin'a regin'a din Svedi'a (1632) fét'a lui Gustavu Adolflu, vorbiá latinesce si grecesce, si a invetiatu filosofi'a, astronomi'a si politic'a, apoi erá si artista in mai multe arti, deosebi in musica, a redicatu bibliotecii, si se numiá „*Mus'a nordica*.”

Francisca d'Aubigné, socí'a poetului francesu *Paulu Scarron* († 1660) asié a fostu de invetiata, incâtu Ludovicu XIV. regele Franciei, ca pe veduva a dus'o in curte de educatória, si pe urma s'a cununatu cu ea. Ea a redicatu in Franci'a mai antâiu institutu pentru crescerea feteloru in Saint Cyr, si a condusu educatiunea.

Dintre femeile invetiate din timpul mai tardíu sunt renumite in literatura:

Francese: Scudéry, Staël, Sand etc. *Englese*: d'Arblay, Elliot, Miss Mulloch, Bradon etc. *Svediane*: Bremer, Flygare-Charlén, Schwartz. *Spaniole*: Fernán, Cabalero. *Germane*: Luisa Mühlbach, Otilia Wildermuth, Elise Polco si Charlotte Birch Pfeifer, cari au scrisu *romane, novele, piese teatrale, schitie istorice, poesii* etc.

Eu credu câ pe Dora D'Istri'a (nascuta Gica) romana, o potu insîrá aci ca pe o femeia literata cu renume europénu, si pe Constanti'a Dunc'a, romana, ca pe o femeia, carea a datu probe mari despre invetiatur'a ei.

Éta aci atâte dovedi, câ femeile au capacitate de a invetiá, si a fi literate.

Miss Kavanagh in prefatiunea istoriei amintite dîce: „Romanurile nu numai sunt cea mai mare trasura caracteristica, a literaturii moderne, ci si uniculu ramu, in care femeile au ajunsu la perfectiune nedisputabila!”

Rudolfu Gottschall in opulu seu: „Literatur'a natiunala germana“ criticéza scrierile literare a femeiloru si dîce: „Ce e necesariu pentru romanuri, si anume o cuprindere norocósa a vietiei sociale, observatiuni nimerite, tactu, si descriere viua, sunt trasure mai multu proprie talentului reproductivu alu femeiloru, si ele esceléza in lumea animei si societâti.”

Déca capacitatea femeiloru esceléza macaru numai pe acestu terenu, e dovéda, câ este capacitate, si contrarii reformei sociale, dara nu o mai potu denegá. Ce directiune se dá crescerii si culturii in atare epoca, in acea directiune va poté escelá si femeia, — ma de la acea directiune atérna chiaru si escelarea talentului barbatescu.

De va fi iertatu ca femeile sê invetie tóte sciintiele, se voru aflá intre ele cari voru escelá in tóte.

Femeile, din ramurile de sciintia pana

acuma si-au alesu deosebi sciinti'a medicala, a fi Dr.-i de medicina.

Dsiór'a Mary Walker, Dr. de medicina in 1867, in timpul resboiului nordamericanu a servitu in tabera ca si Dr. de tabera, si a facutu servitie mari. Mai tardíu s'a dusu la Londr'a si aci a tienutu prelegeri publice despre capacitatea femeiloru de a fi medice. Miss Carret, o anglesa, a capetatu in Angli'a diploma de Dr. de medicina. — Gubernulu francesu a lasatu pe mai multe femei ca sê invetie medicin'a, si a nume morburile femeiloru si prunciloru, si le-a tramisu la Algeri'a, ca sê practiseze acolo, deóre ce doctoriloru barbati nu li este iertatu a intrá in haremulu femeiloru, si la prunci mici, si gubernulu nu sciá altcum sê faca.

Dar de vre o câti-va ani mai multe femei invetia medicina, la mai multe institute, — si se crede tare, câ genulu femeiescu castiga fórte multu pentru sanetatea sa prin doctori femeiesci.

At. Marienescu.

URARE PENTRU DIU'A EI.

Ce urare vrei copila
Pentru serbatórea ta?
Candu asiu fi o flomila.
Asiu veni si ti-asiu cantá
Totu ce cantaréti'a serei
Dîce nóptea pana'n diori,
Candu uréza primaverei
Fragede cununi de flori.
Dar nu potu ca ea sê fiu,
Inse sum alu unei muse
Credinciosu si sinceru fiu,
Ce-am in sufletu, am pe buze,
S'amagescu, sê mintiu nu sciú.
Ti-urezu dar díle line,
Ca o dulce serbatória
Sê 'nfloréscu pentru tine,
Si alu sortii tale sóre
Sê-ti suridia 'n viitoriu,
Sê fii mandra si voiósa,
Ca o stea suridiatória,
Ca lumin'a radiósa,
Si frumósa ca o flóre,
Care cresce in amoru.
Si-apoi déca vre odata
Ai voi sê scii de cine
Poti sê fii mai adorata,
Mai iubita pentru tine,
In aceste 'ncantaminte
Dulci si pline de magia,
Sê-ti aduci te rogu a minte
De acel'a care-ti scrie!

G. Baronzi.

PREOTULU DIN MARIAS.

— Novela francesă. —

(Urmare.)

Intru o dî venî S.S. *episcopulu* pe calea acést'a de la *Torton'a* câtra *Perpignan*.

Diavolulu, care priveghiá in postulu seu, abiá zerî pre *episcopu*, si indata si-frecà manile cu indestulire, dîcându: „Acést'a e o jertfa destinsa!“

Candu venî episcopulu in apropiare de trei pasi inaintea diavolului, indata lu-prinse acést'a, si-i strigà:

„Néga pre Ddieu, séu te sugrumu!“

Inse episcopulu departe de acea, ca sê nege pre Ddieu, facù cruce mai de multe ori, si cu ap'a cea santîta, ce o avea intru unu vasu la sine stropî pre inamicu.

Diavolulu se retrase, si ajunse pre tiermurea abisului, apoi se scapatà, si cadiù in adancime; cadiendu si-a ruptu gâtulu, si asié a eliberatu de elu calea acést'a pentru totu-deuna.

Asié spune traditiunea cea naiva, care a datu abisului numele de „creptur'a diavolului.“

Altcum nu e trebuint'a, decâtu sê se puna in loculu diavolului unu banditu curagiosu, ér in loculu santului episcopu sê se substitudie unu caletoriu tare si curagiosu, care l'a invinsu pre banditu, si l'a aruncatu in abisu, si asié sê explica tóta intempliera naturalminte.

Dupa ce au ajunsu in adancime, preotulu si copilulu, statura pucinu si ascultara.

Dar nu audîra alt'a, decâtu numai vuetulu ventului, care se perdea in prepasti'a acést'a.

„Eu ti-am spusu acum, dle parinte“, — dîse incetu Petru, — „cumca va fi mortu, si nu va avé mai multa trebuint'a de ajutorulu nostru. Mai bine sê ne re'ntórcemu a casa!“

„Ba nici decâtu, pana nu voi fi convinsu despre mórtea lui“, — adause parintele Gabrielu.

Luminandu cu lamp'a prin giuru, si-incepù cercârile sale.

Dupa acea statù indata.

„Nu ai audîtu?“ întrebà preotulu pre sociulu seu.

„Acel'a e ventulu, care geme asié“ — respunse copilulu, care incepù a se teme in prepasti'a acést'a infioratória.

„Ba nu, nu“, dîse preotulu, — „acela fuse, gemetu de omu.“

Elu merse in ainte in direptiunea acea, de unde a fostu venitu gemetulu.

„Ah“ — dîse — „eu nu m'am insielatu; eu audu gemetulu; omulu acela trebuie sê zaca din colo de stanc'a acést'a.“

Cu aceste se urcà pre stanca.

Si intru adeveru, *Taricu* zacea din colo de ea cu ochii inchisi si cu faci'a palida ca mórtea, scaldatu in sange.

Preotulu privindu-lu la lumin'a lampei, si-puse man'a pre anim'a lui.

„Multiumita Domnului — dîse preotulu, — câ e viu inca!“

Faci'a contrabanditului in urm'a enormelor doreriei si-luase o asié spresiune deselbatacía si manía, in câtu pre Petru lu-cuprinse unu fioru rece.

„Ah, sê mergemu, D. parinte“ — se rugà plangêndu, — eu me temu!“

Inse preotulu nu le luá aceste in consideratiune; ci puse lamp'a josu, si desfacêndu vestmintele contrabanditului, incepù a cercá ranele lui.

Erá vulneratu fôrte greu, dar nu de mórte.

Preotulu lua nesce petece de legatura dintru unu pachetu, ce-lu adusesse cu sine, si incepù a legá man'a stanga si petiorulu dreptu a contrabanditului.

Dupace a gatatu preotulu de a legá, scóse o sticla cu vinu-arsu, si dîse câtra Petru:

„Redica-lu pucinu de capu!“

Copilulu ingenunchiendu langa contrabanditu lu-redicà. — Preotulu tornà cati-va picaturi de vinarsu pe budiele contrabanditului; *Taricu* si-deschise ochii; privirea-i erá inca rece.

Preotului mai picurà câti-va picuri de vinu-arsu.

Taricu cu incetu si-mai venî in ori. Privî lungu pre Petru, dupa acea pre preotu, si éra si pre Petru. Sê parea, ca si candu nu-si ar poté splica acestu tristu tablou, ce i-se representá; si si-inchise ochii de nou.

Ce se petrecea in laintrulu lui? acést'a singuru elu o-ar fi potutu spune.

Dupa unu momentu se incercà a sê întórce pre cea lalta parte, si privî pre copilu.

„Cine esti tu?“ lu-întrebà cu o vóce debila.

„Fii in linisce! Nu te ostenî cu vorbirea!“ — lu-admoniá par. Gabrielu.

La tonulu acestoru cuvinte cadiù de nou.

„Ucideti-me“, dîse elu, — „câ-ci acumu sum in man'a D. vóstre.“

„Nu e vórb'a despre acea“, — dîse preotulu suridiendu.

„Dar ce voiti cu mine?“

„Simtiescî-te destulu de tare, ca sê scólá si sê mergemu?“

„Dar pentruce?”

„Numai, aice nu poti remané, câ-ci frigulu te-ar ucide.”

„Frigulu, dintii ursiloru, séu dvóstra! — aceea e totu atâta in urma. De voiti inse a face ceva pentru mine, mai dati-mi sê beu. Vinarsulu me incaldiesce.”

Preotulu i-intinse sticl'a cu precautiune, si numai o data lu-lasà sê inghitia. Dupa aceea i-dîse:

„Nici unu membru de a dtale nu e ruptu, numai nisce lovituri ai capetatu.”

„De unde scii aceea?”

„Sciu eu.”

Taricu numai acumu observà, câ e legatu.

„Ah!”

„Mai bine te simtiesci?”

„Mai bine.”

„E bine, probédia dar a te redicá.”

Taricu facú o miscare, apoi statú si dîse:

„Te mai intrebù inca o data, ce voiesci cu mine?”

„Acea o vei vedea D-ta mai tardiu.”

Contrabanditul se redicà cu ajutoriulu preotului, dar totusi nu se potú retiene, ca sê nu scótia unu tîpetu dorerosu.

„Ah, eu-mi aducu a minte, câ D-ta esti vulneratu, si plag'a aceea”

Dupa aceea adause:

„Ucideti-me, si tóte se finescu!”

„Plag'a mea va fi vindecata in optu dîle — respunde preotulu. Inse D. ta trebuie sê aibi ceva asilu. D-ta nu te poti reintórce in satu; ér eu nu te potu primí in casa, — câ-ci in scurtu tempu ai fi descoperitu, si brigadierulu, amicul celu bunu alu D-tale, nu ti-ar da pace. D-ta vei sci dóra ceva locu ascunsu in muntii, unde sê te poti retrage, pana ce te vei reinsanitosiá deplinu.”

„Unu locu ascunsu? — dîse Taricu, — asié, sciu unu locu ca acela dar numai in departare de câti-va pasi de ací. Dar óre avé-voiu atâta potere, ca sê potu merge pana acolo?”

„Radîma-te de mine — dîse preotulu, — si fii liniscitu! câ-ci Domnulu da taría ace-luia, pre care voiesce a-lu ajutá!”

10. O nópte in langóre.

Cu câte-va óre dupa aceea se odichnea contrabanditul pe unu patu de muschiu si de frundie in acelu locu ascunsu, care l'a fostu aretatu elu insu-si.

Loculu acest'a erá o pescera mare de a supra „crepaturei diabolului”, ce se pareá câ se perde in sinulu muntelui. Unu tufisiu desu aco-

perea usi'a cea ascunsa a pescerei din naintea ochiloru a acelora, cari treceau pe aici.

Preotulu, pana ce mergea Petru inainte cu lamp'a, aduse aici pre Taricu, si-lu asiedià pre cumu s'a potutu mai bine.

Dupa aceea legà de nou plagele contrabanditului, si ca sê lu scutésca de frigu, i-dadù si paliulu seu. In urma lu-lasà cu aceea promisiune, câ ér va vení mane, si cu aceste se departà cu copilulu dinpreuna.

Taricu lasà sê se intemple tóte cu sine, fara ca sê dîca unu cuventu, séu sê-si deschida gur'a spre multumita. Elu suferea de o langóre grea.

Dupa ce remase singuru, luà sticl'a, care o a fostu lasatu preotulu la elu, si o desiértà pana in fundu.

Efeptulu acestei operatiuni nu potea sê lipsésca, câ-ci vinarsulu se urcà in capu, si aduse cu sine o betiá perfecta.

Numai cugetulu viá inca in elu.

Din tempu in tempu se perdeá câte o radia de luna prin tufisiu in intunecimea pescerei.

Acést'a lumina vana dadù obiepteloru o colóre fantastica, si se pareá, ca si candu le-ar insuflá vietia intru unu modu minunatu. Acést'a asié i-se pareá contrabanditului, ca si candu s'ar implá pescer'a de spirite necurate.

Elu voiá a incungiurá aceste, si-si inchise ochii.

Si intru adeveru elu nu vedea mai multu fantómele, inse faci'a cea palida a par. Gabrielu, incungiurata de unu nimbu gloriosu, erá aceea, ce-lu privea indelungatu.

Acést'a visiune i se pareá si mai infioratória, si unu fiuru rece ca ghiati'a i patrunse totu corpulu.

Óre visá, séu erá trédiu?

Ca sê póta respunde la acést'a intrebare, probà a se redicá. Tóte fura in daru.

Se mai incercà inca o data, si privì la visiune.

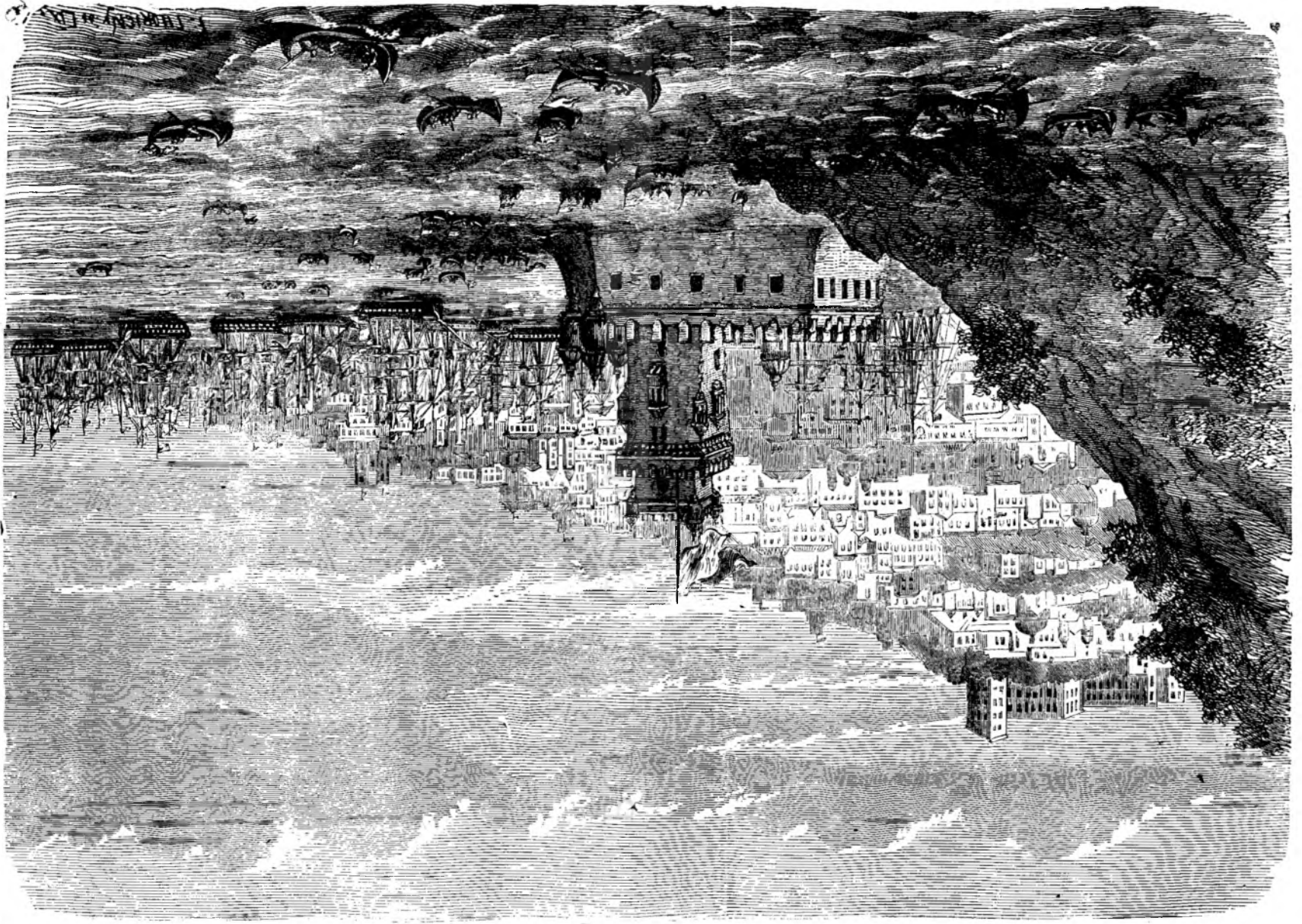
Cautatur'a lui cea rece si plina de resbunare intimpiná spresiunea cea blanda si plina de indurare, din ochii preotului teneru; o vóce misteriósa i-se pareá, câ-i dîce:

„Vina la mine!”

Indata urmà o stramutare sguduitória in peptulu pacientului. Taricu si-acoperì faci'a cu manile, si incepù a plange si suspiná.

Fantóm'a disparù. Candu privì éra in susu, nu vediù alta, decátu numai disculu celu palidu alu lunei, care luminá pescer'a.

LISABON.

11. Neintielegerea între cei amorosi.

Cându se desceptă demanéti'a Taricu, se ivì o statura femeiesca, care a fostu sieditu pre patulu lui, si-i intinse unu teasu cu apa rece.

„Ioana!“ strigà contrabanditul uimitu. Teasulu i-cadiù din mana.

„Ioana!“ repetî elu, — „tu esti aice?“

„Am fostu tramisa aici“ — respunse jun'a, — si am venitu.“

„Ah!“ — murmurà Taricu intru unu tonu de insielatiune, — „asié dara a trebuitu sê-ti impuna cine-va, ca sê vii la mine!“

Ioan'a nu dede nici unu respunsu, ci si-ocupà éra locul pe acea stanca, care-i servea de scaunu.

„Ce faci tu aici?“ — întrebá Taricu.

„Vedi tu dóra, câ te grigescu.“

Urmà o pauza de tacere; apoi întrebà éra Taricu:

„Asié dar asiu fi fostu delasatu in abisulu acela, sê pieru ca unu cane?“

„Eu scieam, cumca tu, Taricu, esti omu reu“ — dîse Ioan'a cu aeru rece, — „inse, nu te-am tienutu de omu nedreptu si nemultiuitoriu.“

Contrabanditulu facù o miscare, care inse o inadusî indata.

„E dreptu, câ mi-a venitu intru ajutoriu unu omu, numai singuru unulu.“

„Si inca tocma acela, care póte numai singuru avea dreptu, a se uitá de tine.“

Vulneratul se uimì.

„Ce se tiene de ceia lalti, de locuitorii din *Marnas*“, — continuà Ioan'a, — „mi-sê pare, câ fórte pucinu le pasa de amicul si consociulu loru.“

„Asié e; ei m'au uitatu“, — dîse Taricu cu unu tonu tristu.

Elu tach; se recugetà, si facù asemenare.

„Cumu e tréb'a cu ran'a lui?“ întrebà dupa acea.

„Cu acui rana?“

„Da . . . cu . . . a . . . preotului“ — respunse Taricu cu intardîfare.

„Oh! dar scii tu, cumca e vulneratu?“

„Sciu.“

„Dar acea scii, câ cine l'a vulneratu?“

„Sciu.“

„Apoi tóta nóptea a suferitu de langóre pentru dorerea acea.“

„In nóptea acést'a? Te insieli, Ioana, pentru câ elu a fostu aici in „crepatur'a diavolului!“

„Oh! elu nu se lasa a fi inpedecatu de langóre . . .“

„Tu nu ai fi venitu dar aici din indemnu-ti propriu?“ — întrebá Taricu dupa o pauza scurta.

„Nu!“

„Si pentru ce asculti de omulu acela?“

„Pentru câ omulu acela, precum lu-numesci tu, numai acea-mi demanda, ce e bine.“

„Oh! óre pentru ce nu a venitu si elu aici?“

„Pentru câ in momentul acela, candu a voitu sê vina aici, pasî in casa D. *Rostignac*, pentru acea mi-a dîsu dlu parinte: „Ioana, mergi in nainte, si eu voiu merge dupa tine.“

„Asié dara vine?“

„De siguru.“

In momentul acest'a se ivì preotulu in usi'a pescerei; dupa elu urmà Petru.

Parintele Gabrielu si-portá inca legata man'a, si prospiciá fórte palidu.

Se apropià de pacientu, si-lu prinse de mana.

„Inca pucina langóre“ — dîse, „noi preotii de la tíera trebuie sê ne pricepem pucinu la medicina.“

Taricu nu respunse nimic.

Preotulu cetì din faci'a contrabanditulului lupt'a accepteloru, care domniá in laintrulu acestuia.

„Me temu“ — dîse preotulu cu unu versu seninu, — „cumca Taricu s'a maniatu, si cumca mani'a a revocatu de nou langórea.“

Ioan'a si-intórse capulu.

„Oh! trebuie sê fia fostu lucrulu mai seriosu“ — dîse preotulu, — „decâtu precum mi-l'am fostu intipuitu!“

Dupa acea se adresà incetu câtra Ioan'a si Petru:

„Lasati-ne numai de noi pentru câte-va mominte!“

Ioan'a si copilulu pasira in deretu.

Preotulu pasî acum mai aprópe de morbosu, si-i dîse:

„Aveam óre sê me insielu la aparinti'a in emendarea D. tale?“

Contrabanditul se întórse; ochii lui intimpinara pre ai preotului, si indata recunoscu privirea aceea, care in nóptea trecuta in visiunile sale atâtu de adancu i-a fostu strabatutu anim'a.

Elu intardiá; dar numai pentru unu momentu.

Dupa acea se redicà, si cadiendu in genunchi innaintea preotului, dîse:

„Iérta-mi, onorate parinte!“

Parintele Gabrielu lu-radică, si inbraciindu-lu, i-dîse:

„Nu mie, ci lui Ddieu trebuie sê te rogi de iertare.“

Elu i-facù semnu Ioanei si i-dîse:

„Intre tine si intre Taricu esista o neintielegere, care va se o imprastiu eu.“

„Acea nu e de lipsa“ — murmurà Taricu, — „câ-ci ea nu me iubesc!“

„Cine ti-a spusu acea?“

„Eu insu-mi“ — dîse Ioan'a cu o vóce tremuratória.

„E bine, fi'a mea“, — dîse preotulu suriindu, — „tu ti-vei marturisi mintiun'a acést'a mica, si eu ti-voiu da absolutiune.“

Taricu voi sê sara in susu, dar erá inca pré debilu, si recadiù in patu.

Ioan'a devení rosia, si-si acoperí faci'a cu manile.

Petru se apropià de preotu, si-i dîse:

„Dar, dle parinte, ié bine sém'a!“

„Ffi liniscitu, fetu-meu“, — dîse preotulu, — „eu sciu, ce va sê facu. Eu am aflatu de multu secretulu acela care a voitu Ioan'a a-lu ascunde din naintea mea. Adi voiu sê descoperu acelu secretu, pentru câ Taricu s'a facutu altu omu; elu nu e mai multu nedemnu de sor'a-ta.“

„Intru adeveru?“

Contrabanditul a prinsu man'a preotului, si o incarcà de sarutari si lacrimi.

„Cauta aice!“ — dîse preotulu lui Petru.

12. Unu canalu subteraneu.

Insanosierea vulneratului inaintá cu pasí gigantici.

Dupa trei dîle a ajunsu pana acolo, de acumu potea sê se scóle si sê se preamble pucinu.

In tóta demaneti'a vinea la elu preotulu, séu Ioan'a cu Petru — care si-a fostu depusu tóta fric'a facia cu elu — si petreceau câte o óra langa patulu lui, aducandu-i de mancatu, mangaiandu-lu, si facandu-i nescari distractiuni.

Pana acumu inca nu a fostu vorbitu preotulu cu dinsulu despre planurile lui; acceptá ceva ocaziune mai favorítória.

Starea lui Taricu erá periculósa. Cu tóte inse, câ se credea a fi mortu, *Rostignac* totu-si incepuse a nutri suspitiune. Desele excursiuni a le preotului lu-instrainau pre dinsulu. Nu ar fi fostu alta de trebuintia, decátu ca sê pandésca o data dupa dinsulu, ca sê descopere adeverulu.

Pana acum l'a retienutu respectulu, carelu nutrea facia cu onoratulu parinte; dar suspitiunea lui erá conceputa dinpreuna cu o presim-

tîre secreta, cu instinctulu seu de venatoriu si acést'a-i dîcea, câ aici esista unu secretu.

Asié dara Taricu trebuie sê parasesca locuuti'a-i de pana acuma. Dar unde sê se retraga?

La Marnasu nu se potea reintórcce, câ-ci l'ar fi sciutu brigadierulu indata. Ce erá dar de facutu?

Acést'a erá problem'a cea mai grea.

Candu siede o data preotulu prepatulu contrabanditului, si-i descoperiá fric'a sa, se audí unu sgomotu neindatinatu. Privi intr'acolo.

Prin tufisiulu, ce acoperea intrarea in pescera, sê observà, cumca trecu mai multe umbre. Dupa umbre indata urmara trupuri, si trupurile representau persón'a brigaderulu si aloru trei duanieri, cari sê pareau a cercá loculu de a menuntulu.

Mersera intr'o parte si in alt'a, cercara in drépt'a si in steng'a, dar din cuvintele, ce schimbara intre sine, se potea conchide, cumca nu afla acea, ce cérca.

„Nimicu!“ strigà unulu.

„Nimicu!“ respunse celalaltu.

Suntemu in crepatur'a diavolului — dîse brigadierulu si de cumva numai este aici cadavrulu, trebuie sê se afle!“

„De nu cumva l'a fi dusu draculu!“ observà unulu.

„Eu nu credu in draculu“ — adause brigadierulu, — „ci sum mai plecatu a crede, cumca ne-a insielatu cine-va, si l'a ascunsu.“

Vorbindu asié ómenii, se apropiara câtra usi'a pescerei. Dar acést'a asié de bine erá ascunsa, incátu numai o casualitate potea sê promita descoperire ochiloru ageri.

Preotulu impartasí cu contrabanditul tóte, câte au audítu.

„Nu te ingrigí, dle parinte, ci vina cu mine!“ dîse acést'a, — „pescer'a are si alta usia.“

Cu aceste se sculà si pasí inaintea preotulu i-urmà.

Pescer'a se adancea in munte, devenindu din ce in ce totu mai mica si mai strimta.

De aice in colo altu-cumu nu erá mai multu pescera, ci mai vertosu coridoru, in care doi insi poteau stá si merge comotu a laturea.

Dupa ce merse preotulu condusu de contrabanditu vre o cinci minute, se aflà intru o intunecime.

Dar inante de parte sê potea observá unu punctu luminos.

(Finea va urmá.)

Vasiliu Muresianu.

SALONUL.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

(O icóna a lui Rubens, — Muciu Scevola, — mam'a Grachiloru, — candu vomu avé Grachi, — in o societate, — necesulu unui fotografu, — unu maiialu, — romani ploati.)

Intr'un'a din dílele trecute visitandu de nou galeri'a de icóna din palatiulu academie sciintifice de aici, me oprí inaintea unui tablou creatu de penelulu genialu a lui Rubens, si statui unu tempu mai indelungatu, admirandu acésta opera.

Tabloulu represinta pe Mucíu Scevola in acelu sublimu momentu, in care si-arse man'a inaintea lui Porsena. In midilocu stá Muciu Scevola, fati'a lui esprima o resolutiune nobila, tienendu-si man'a in focu; in drépt'a lui se vede Porsena, care se uita la elu cu uimire si admirare; in stang'a dinapoi stau nesce soldati feroci, — ér inaintea lui zace cadavrulu ucisului cu pumnariulu in pieptulu seu.

Nici unu tablou de a lui Rubens, afara de unulu din „Louvre“ in Parisu, nu a facutu a supra mea impresiune atátu de viua ca si acést'a.

Si e de insemnatu, cá Rubens are o multíme de tablouri in tóte galeríile europene. Dinsulu a fostu in pictura ceea ce este Dumas in beletristica. Dar nu tóte operile cunoscute sub numele seu sunt creatiunile sale, ci ale invetiaceiloru sei. Dinsulu coregea operile acestora, le subsemná, si le vindea sub numele seu.

E bine, pucinu mi-pasa, déca acestu tablou e intru adeveru de acelu mare artistu, despre care pictorii italiani díceau, cá „dóra mesteca sange in colorile sale, de e atátu de naturalu“, — séu de altulu mai inferioru? Admiru numai artea, ide'a artistica, si nu juru in nume mari.

Utandu-me la acestu tablou, mi-adusei a minte de trecutul nostru gloriosu, de stranepotii lui Romulu, de poporul care s'a potutu falí cu atátia eroi nemoritori, si in fine de fericit'a mama a lui Muciu si de a Grachiloru, si meditandu astfelu, me intrebai: candu vomu avé si noi Grachi?

Atunce, candu vomu avé si noi mame romane ca mam'a Grachiloru, carea a scrisu fiiloru sei in Afric'a aceste: „De multe ori me rogu de dieii nemoritori, cá déca viéti'a vóstra folosesce bunului publicu, sé scurte dílele mele si sé le adauga la ale vóstre; inse déca voi sunteti periculosi pentru infflorirea binelui publicu, me rogu de toti dieii, ca mai de graba sé audu de mórtea vóstra, decátu asiu inchide ochii mei pentru somnulu eternu.“

Si mame ca a Grachiloru numai atunce vomu avé, déca ne vomu ingrigi despre educatiunea secului femeiescu, déca vomu fondá institute pentru educatiunea feteloru, déca vomu sacrificá sume mari, ca sé avemu nu numai femei culte, ci si romane insufletíte.

Intr'o dí in vér'a trecuta vorbisem multu in privinti'a acést'a cu o frumósa dama romana. Inse nu poturamu incheiá sujétulu nostru, cá-ci intrá unu barbatu. Discusiunea nóstra se finí.

Barbatulu carele sosl, erá fotografu. Facu unu complimentu si scotiendu unu plicu de fotografii lu-intinse dómnei.

— A, sunt gata?

— Gata, — respunse fotografulu.

Ambele domnisióre si fratele loru, amicul meu, numai decátu sarira de pe locurile loru sé védia fotografiile.

Abié trech unu secundu de contemplatiune, si tóte eschiamara:

— Nu sunt bine nimerite.

La acést'a esclamatiune me scolai si eu sé vedu pe cine represinta acele fotografii? Abié aruncaí o privire a supra loru, numai decátu observai marea asemenare. Fotografiiile erau fórte bine nimerite si represintau pe domnisiór'a cea mai mica. Numai decátu grabii a observá:

— Eu din contra aflu, cá aceste fotografii sunt fórte bune.

— Ce cugeti, domnule? — mi-reflectá dins'a indata, — cum sé fia bine nimerite? au nu vedi dta, cá nu sémena delocu.

— Nu, nu, dísera de odata dóm'n'a si domnisiór'a, ér fratele, respective fiulu, amicul meu suridea cu mine dimpreuna.

— Nu vedi, cá fotogrni'a ast'a me infasísiédia mai négra decátu o tígaña? — me intrebá domnisiór'a mai mica.

— Apoi si tu esti ca m bruneta, — observá negalantu i frate.

— Gur'a e pré mare . . .

— Nasulu cam turtitu . . .

— Sprincenele sunt pré mari . . .

— Ochii abié se vedu . . .

— Si frumséti'a frisurei nici nu se póte observá . . .

— Apoi umerii . . .

— Apoi

Observatiunile aceste tóte s'au facutu in restempu de unu minutu. Indesiertu bietulu fotografu se nisuiá a-si aperá artea sa. Damele remase constante in convingerea loru, cá fotografiile nu sunt bune, cá nu sémena de locu, si cá acele nu sunt fotografii, — ci caricature.

Me uitam la bietulu fotografu. Me cuprinse o mila de elu si incepui sé-lu aperu cam astfolu:

— Intru adeveru, onorable dame, aceste fotografii au o scadere . . .

-- Vedi asié, — me intrerupsera ele.

— Inse nu pré mare, adausei.

— Ba, mare, fórte mare, — replicara ele tóte de odata.

— Eu mi-permitu a díce inca odata, cá nu pré mare, si nici acést'a nu e a dlui fotografu, ci a artei sale, carea n'a fostu in stare a reproduce cu fidelitate tóte incantamintele domnisiórei.

Insedaru mi-fu tóta oratori'a. Fotografiiile se declarara de rele, si sermanulu fotografu fu silitu a le duce a casa, cu acea dorintia espresa, ca sé nu le arete nime-nuia, ci sé le nimicésca.

De atunce a trecutu câte-va luni, inse incidentulu acést'a a remasu nestersu in memori'a mea.

Si acuma dupa aceste ar fi dóra mai bine sé punu pén'a la repausu, si sé me ducu si eu dintre acesti patru pareti, afara in padure, la aerulu curatu, unde asiu uitá dóra caldur'a de 28 de graduri, in care scriu aceste síre.

Dar mai nainte de a face acést'a, permiteti-mi sê vi enarezu o mica istorióra de petrecere.

Intr'un'a din dílele trecutului fui invitatul la maialu. Cu bucuria acceptai propunerea, si dupa miédia-di esti dimpreuna cu unu amicu alu meu la insul'a Margaret'a.

Tempulu erá frumosu. Natur'a suridea cu bucuria. Valurile Dunarei siopteau cu placere. Vaporulu nostru inaintá cu repediune

Peste câte-va mominte ajunseramu la locul doritu. Debarcaramu, dar nu mai cutediaramu s'aruncámu privirile nóstre spre ceriu, cá-ci acel'a erá plinu de nori.

Abié inaintaramu doi-trei pasi, plói'a incepù a picurá. Publiculu spariatu alergá din tóte partile sub acoperisii. Se simtiea pré fericitu acel'a, care potù sê si capete unu locusioru sub atare arbore tufosu.

Amiculu meu sê urcá in o trasura pe drumulu de feru, platí tacs'a si caletoriá pana la marginea cealalta a insulei; acolo platí tacs'a de nou si se rentórse; apoi éراسi caletoriá inderetru, si éراسi se rentórse, si facù totu asié o óra intréga, cá-ci de plóia nu se potù scobóri.

Eu, fericitul de mine, ajunsei sub unu capetáiu de scandura. Dar nu me poteam miscá de felu, cá-ci altfelu plói'a me atingea. Stateam dara nemiscatu o óra intréga, uitandu-me cátu de frumosu ploá.

Era amiculu meu de câte ori trecea pe langa mine cu trasur'a, totu-de-una mi-strigá:

— Dómne ce petrecere interesanta!

Me uitam la ómenii aceia, carii alergau prin plóia, cantandu-si asilu, si me simtieam fericitu, cá eu am locu bunu, — si in marea mea fericire invidiam nefericirea acelora, carii departe de mine, in orasiu, nu potù gustá placerea nemarginita de a se uitá de sub o scandura o óra intréga, cum plóia pe — afara.

In fine plói'a incetá. O mare parte a óspetiloru se grabi la vaporu sê se rentórca a casa. Intraramu in ospetaria si ordinaramu nesce mancári.

— Asú serví cu placere, ni díse ospetariulu, inse nu mai avemu — pane.

— Si nici nu va fi?

— Ba fi numai decátu.

— Candu?

— Indata ce va sosí vaporulu urmatoriu, care va aduce si pane.

— Si candu va sosí vaporulu acel'a?

— Peste o óra.

— Multumimu dtale!

Intr'aceste afara music'a incepù sê cante. Ne duseramu si noi acolo. Chiar se incepea joculu Amiculu meu, ca jocausiu pasionatu, voiá sê jóce si dinsulu cadrilulu primu. Merse la o domnisióra, apoi la alt'a, la a trei'a, la a patr'a si in fine la multe, inse n'avù norocu. Tóte erau angagiate.

De odata se întórse cátra mine, si-mi díse cu bucuria:

— In fine totusi voiú avé si eu o jocatória.

Apoi alergá ca fulgerulu spre partea opusa si se oprí inaintea unei fintie gingasie, carea a vedíutu celu pucinu cinci-dieci de primaveri. Apoi se întórse numai decátu la nime si mi-díse:

— Haidamu a casa!

— Cum asié? Nici la acea matróna respectabila n'ai avutu norocu?

— Intipuesce-ti! Mi-a respunsu cu o naivitate fe-

ricita, cá dins'a e angagiata de multu pentru tóte jocurile!

Amiculu meu nu-mi dadù pace, pana ce nu plecai cu elu cátra vaporu. Erá intunerecu, deci ca sê vedemu aprinseramu nesce — tortie? ba, numai nesce aprindietórie. Vaporulu in o jumetate de óra ne aduse acasa.

Abié ne coboriramu plói'a incepù de nou, si pana ce sosiramu la ospetari'a cea mai de aprópe, noi deveniramu intru adeveru — romani ploati.

Josefu Vulcanu.

○ splendida serata romana in Pest'a.

De câte-va mominte am pusu titlulu acest'a cu negru pre albu, — lu-cetescu, lu-repetiescu desu si-mi vine sê-lu stergu, — mi-pascu ochii la viu'a icóna ce mi-a remasu intiparita in memoria din acea séra neuitata, si titlulu meu nu me multumesce de locu, abié lu-potu asemená cu umbr'a unei nimfe, care este de parte de a poté esprime gratiésele forme si colorile-i incantatórie. Asiu fi doritu, ca bataru titlulu sê póta subversá o idea mai aprópe de realitate decátu cea rezultata din descrierea, care me temu, cá nu ve va multumí.

Mi-iau voi'a a ve aduce aminte, cá eri (miercuri) a fostu la noi serbatóri'a: „Constantinu si Elen'a.“ Ei bine, noi cei rategiti prin capital'a ungréscá, de si nu ne bucurámu aici de unu publicu romanescu numerosu, totu-si avemu fericirea a constatá, cá sunt câte-va familie romane, cari adunandu-se si stringându in giurulu sêu si pre cei singurateci, forméza o cununa atátu de frumósa, in cátu cauti cu multumire si cu mandria nationala la ea. In sinulu acestorú familie onorabile se afla romane nu numai cu anim'a si cu sufletulu, ci chiaru si cu numele: Elen'a, si inca patru Elene. Prim'a este venerand'a matrona, dómn'a Elen'a Popp, sot'a d'lii presiedinte la curi'a reg. Ladislau Vasiliu Popp, apoi plapand'a fia a acestor'a domnisiór'a Elen'a Popp, — domnisiór'a Elen'a Joanovicu si domnisiór'a Elen'a Alduleanu. — Si acum siguru cá voiú castigá, me prindu pre ori si cátu cu dvóstre, cá ati gácutu la cine s'a tenuu serat'a despre care vorbimu, — la dómn'a Elen'a Popp.

La ospital'a casa a domnului presiedinte Lad. V. Popp se intruní asié dara marti sér'a mai tóta coloni'a romana din Bud'a-Pest'a pentru a serbá onomastic'a dómnei casei si a ficei sale. Dar sê nu pierdemu vorbe multe, sê intrámu in pompósele salóne, cari facu resiedinti'a onorabilei familie romane. Unu servitoriu ne conduce in salonulu primu, unde suntemu intempinati de maiestatic'a persóna a domnului casei. Mi se pare cá am cam intardíatu, cá-ci abié sunt cátra 9 óre si sprintenele parchie „cerculeza in Valsu selbatecu“ — cum díce Heine — pieptulu tí se innaltia la vederea atátoru flori frumóse, o mare de sentiemente de placere ti-inunda anim'a, stai immarmuritu, credi cá ai aflatu ce insémna fericirea. Ai vre sê remani pentru eternu in acestu locu, si cu acést'a impressiune; inse sentiementulu de veneratiune si recunoscintia pia ne indémna sê inaintámu spre salonulu alu doilea. Ací ne inchinámu venerandei dómne a casei, care, incungiurata pre tempulu intrárei nóstre, de onorabile dómne Alduleanu, Puscariu, Joanovicu, si Perianu, ne primesce cu multa gratia.

Implenindu-ne acést'a detorintia placuta, ne in-

tórcemu la angerii saltatori, si ajungandu éra-si in acestu locu alu fericirii, sê ne oprimu la aceste fiintie dragalasie. Déca ar fi fostu care-va dintre dvóstre in apropiarea mea, de buna séma m'ar fi intrebatu mai antâiu: „cine este nobil'a romancutia — câ-ci nu pôte sê fia decâtu romana — maiestósa si gratiósá, care la bratiulu unui sprintenu jocasiu, pare câ nici nu atinge pamentulu, ci sbóra saltandu cu atât'a elegántia?“ Si eu asiú fi respunsu cum respundu acum: este fii'a cea mai mare a dlui pres. Popp, domnisiór'a Aureli'a. — Dar uite! nu departe urméza saltandu totu cu aseme-nea gratia si elegántia alta romancutia tenerica „cu doi ochi ca dóue stele, candu e ceriulu seninosu, séu ca dóue porumbele, intr'unu rugu verde tufosu“, care sémena pucinelu, ba in privinti'a toaletei alese sémena de totu cu cea prima, — asié dara câ sémena? — Da, sémena! oâ-ci trandafirii dintr'o trupina sémena unulu cu altulu, acést'a domnisióra incantatória este dulcea sorióra a domnisiórei Aureli'a si pórtá frumosulu nume *Elen'a*, intr'acâruí onóre se intruní acést'a destinsa cununa de óspeti. Dar éta aici in coltiulu salonului din drépt'a unu pictoriu dibaciu ar affá unu frumosu modelu pentru unu capu de opera! Vedi jun'a dómna cu vestimentu roseu, este dómn'a Leontin'a *Romanu*, si domniti'a din apropiare-i, care nu jóca si care in vestimentulu celu negru sémena cu unu angeru plangatoriú, este domnisiór'a August'a *Serbu*; éra de a stang'a privesce pre cele trei gratie din mitologia, representate in persónele a trei sorióre dulci, a domnisióreloru *Elen'a*, *Im'a*, si *Melani'a Joanovicu*; întórceti apoi ochii in drépt'a si te vei intelní cu doi ochi farmecatori, cari sunt proprietatea teneri si frumósei domnisióre *Elen'a Alduleanu*. Éca cugetám, câ nu mai am ce ve aretá si intorcandu-me dau cu ochii de dómn'a *Maniu* de la Lugosiu, si de tener'a domnisióra *E. Haic'a*, a le carei trasuri nobile mi-erá cunoscute mai de multu; descoperii inse cu multa placere si dóue flori necunoscute, si cine sunt acele dóue dame frumóse, cari se preambila bratiu in bratiu? un'a este dómn'a *Stravoiu* éra ceealalta domnisiór'a *Elen'a Radovicu* de la Brasiovu.

Chiaru pre candu capetai acestu respunsu la intrebarea mea, éca se deschide usi'a si déca ati fi vediutu si dvóstre pre gingasi'a domnisióra *Otili'a Popu*, care intrá insofíta de maica-sa, de siguru ati fi constatatu cu mine, câ fára de dins'a ar' fi lipsitu o mandra floricea din cunun'a ce am avutu onórea a ve presentá, asié inse cu ea fu completa.

Cu aceste sê inchiámú revist'a; câ-ci se incepe „Roman'a“ — jocurile se schimbara unulu pre altulu si se continuara pana la 12 óre. La acést'a óra, óspetii trecura in alta chilia, unde-i asteptau mesele incarcate. Nu lipsira nici toastele. Dlu Atanas. *Cimponeriu* radica pocalulu inru sanetatea dómnei casei, si a ficei sale, a câroru diua onomastica se serbá, éra dlu *Romanu* portá unu toastu pentru sanetatea toturoru Eleneloru de fatia. Apoi se continuá joculu si tienú pana de câtra diua, candu se departara toti óspetii, multiumiti de acést'a petrecere cordiala. Din parte-mi regretu numai, câ santi parinti au pusu pre *Elen'a* numai odatá in calindariu.

Hortensiu.

CE E NOU?

* * * (*Diet'a Ungariei*) in septeman'a trecuta a continuatu desbaterile generale a supra adresei. Aceste

desbateri se finira in siedinti'a de joi. Deputatii romani n'au participatv.

* * * (*Maialu romanescu la Clusiu.*) Junimea romana de la Clusiu in 23 maiu a arangiatu unu maialu curatu romanescu in dumbrav'a frumósa a Manasturului aprópe de Clusiu. Tempulu erá favoritoriu si se aduná unu publicu frumosu. Jocurile se incepura cu calusieriulu, apoi urmara alte jocuri natiunale, precum roman'a, lugosian'a, abrudan'a, hatiegan'a s. c. l. La siese óre dupa miédia-di publiculu se asiediá la mesele gatite din partea familieloru romane. Toasturi nu s'au tienutu. La acést'a petrecere natiunala au participatu intre altele urmatóriele onorabile familie si a nume a dloru Porutiu, Leontinu Popu, Iosifu Popu, Alesiu Popu, Trifu, Rosiescu, Piposiu, Janchi, Nestoru, Baldi, Cergedi, pr. Baldi, Nicolau Popu s. a. Petrecerea a duratu pana sér'a la 9 óre.

* * * (*Ce a dísu Cogalniceanu despre teatru.*) Dílele trecute dlu Cogalniceanu visitandu orasiulu Galati a dísu aclo despre teatru aceste: „Faceti a se construi teatru! Ocupati-ve de lucrári serióse si statornice, pentru cari ve voru binecuventá urmasii dvóstre! Teatru este stabilimentulu civilisatoriu alu poporatiunii. Teatru inchide crimele si cafenelele; teatru dá nutrementu spiritului etc.“ Óre candu vomu intielege si noi romanii din Austri'a ponderositatea acestoru cuvinte? Si candu ne vomu cugetá seriosu despre fondarea unui teatru natiunala, care ni este necesariu ca pana de tóte dílele?!

* * * (*Camer'a Romaniei*) s'a constituitu. Presiedinte se alese Constantinu Negri, vice presiedinti V. Alesandri (poetulu), Constantinu Bozianu, Grigoriu Balsiu, I. Cantacuzino. Indata dupa votisare dlu V. Alesandri, ocupandu fotoliulu de presiedinte in lips'a dlui Negri, multiumi in numele vice-presiedintiloru pentru onórea ce li se fach. In o alta siedintia dlu Alesandri, luandu cuventulu díse, câ are a anuncia adunárii o veste trista, câ dlu Negri, presiedintele Camerei nu pôte primí mandatulu de deputatu; totu-odata dedocetire unei epistole adresate dsale de câtra dlu C. Negri in caus'a acést'a. Adunarea decise sê se róge diu Negri, ca sê-si retraga demisiunea. Dlu Bozianu se declará asisdere, câ din consideratiuni personale nu pôte primí sê fia vice-presiedinte alu Camerei.

* * * (*Diua de 10 maiu*) aniversari'a intrárii Innaltimei sale Carolu I in Bueuresci s'a serbatu si in anulu acést'a cu pompa. Sér'a domnitoriulu a datu unu banchetu, la care participara vr'o 60 de persóne. Innaltimea Sa cu acést'a ocaziune a portatu, adancu miscatu, toastulu urmatoriu: „Diua 10 maiu a fostu proclamata de tíera ca serbatória natiunala; redich' dara acestu paharu in sanetatea toturoru Romaniloru! Facu urá-rile cele mai calduróse pentru fericirea natiunii si prosperarea tierii. Sê traiésca Roman'a!“ Aclamatiunile cele mai entusiaste urmare dupa aceste cuvinte ale domnitoriului. Pe la 8 óre sér'a, musicela garnisónei au osecutatu in curtea palatului o serenada stralucita.

* * * (*Asociatiunea natiunala din Aradu*) a amanatu terminulu adunárii generale pe 1. septemvre c. n. Totu-odata anunciámú cetitoriloru nostri din Bud'a-Pest'a, câ losuri pentru sortitur'a filantropica in favórea acestei Asociatiuni sunt depuse si la redactiunea nóstra. Pretiulu e 50 cr.

Literatura si arte.

** (Unu diariu nou.) La Bucuresti éراس a aparutu unu diariu nou, intitulatu: „Adunarea Natiunala.“ Va aparé de dóue ori pe septemana.

** (O carte interesanta) a esítu de sub tipariu la Bucuresti. Acést'a e „Cronic'a Husiloru si a episcopiei cu asemenea numire“, dupa documintele episcopiei si alte monuminte ale tierii, scrise de episcopulu Dunârei de josu Melchisedecu, cu dóue stampe.

Din strainetate.

△ (Damela din Rusi'a) se lupta pentru ideia emantipârii femeiloru. Ele de multu au pretinsu ca in universitatea din S. Petruburgu sê se tiena prelegeri si pentru dinsele, si nu se lasara paná nu au esoperatu ca in capitala sê fia o catedra si pentru femei. In lun'a trecuta li s'a si datu in gimnasiu catedr'a pofita. Prelegerile s'a si inceputu. Profesorii si-implinescu detoriile cu acuretétia; ascultantele sunt in numeru mare. Cu tóte aceste nu sunt indestulate. „Se pare, — si-face observarea unu diariu de acolo — cá ascultantele aru dorí, ca profesorii sê nu fia cárunti, apoi sê mai faca si câte o pauza, si atunci sê începá la curtenire!“

△ („Numai cu Grantu sê fia rudenia!) asié suna recomandatiunea dsiórei M. Sarah carea voiesce sê se marite, si ast'a o aduce la cunoscentia publicului americanu. — Ea pune numai o conditiune, adeca acea, ca respectivulu sê fia numai rudenia cu presedintele statelorunite cu Grantu. — Precum marturisesce ins'asi, — ea e frumoasa, avuta si din familia buna, inse are o ideia ficsa cá adeca, ea nu va morí pana atunci, pana candu nu va poté intitulá pre presedintele Grantu, celu pucinu cu titlulu de „oncle.“

△ (O anecdota de la curtea din Berolinu.) O foia din Berolinu eneréza urmatóri'a anecdota: „In díle le trecute copil'a cea mai mare (in etate de doi-spre-diece ani) a principelui Fr. Carolu si fiic'a clironomului, au cercetatu sal'a unui fotografu de aice. — Fotografulu fiindu incunoscentiatu, cá copilele voiescu ase eternisá, a inceputu ase pregatí. — Asiediendu-se mai antâiu princesá cea mai mare, fotografulu a inceputu ai aretá cá cum sê sídia, cum sê-si tiena capulu, si in operatiunea sa, a fostu atâtu de necompletantu cátu a intitulatu princes'a cu „mari'a ta.“ Copil'a se uitá maniósá si cu unu dispretiu pre fotografu, apoi i díse: „Me rogu, pe mine m'a indatinatu a me titulá cu „maiestate“ intielegi?“ Fotografulu a facutu unu complimentu, si in confusiune nu a sciutu ce sê díca, numai dupa-ce s'a mai reculesu, s'a rogatu de iertare. Copil'a clironomului ríse, si apoi intorcandu-se cátra fotografu i adresá urmatóriele: „Eu nu sum asié de superba, pe mine me poti intitulá, cum vei voi, mai bine mi-ar placé sê me numesci „Lotic'a grasa“ cá si tatalu meu asié me intituléza. Princes'a superba se aprinse la fatia si nu sciá ce sê faca de rusíne, éra fotografulu sarutá man'a modestei princese.“

△ (Grantu la mormentulu lui Washingtonu.) In lun'a trecuta a cercetatu presedintele Grantu cas'a lui Washington. Mai nainte de tóte a cercetatu mormentulu W. Apropiandu-se de monumentu scrutá si citea cu diligintia inscriptiunea. Borie, ministrulu de finantia éra cu Grantu. Presedintele se uitá la tóte obiectele din casa, si cercetá tóte chiliele. In urma si elu ca alti calatori si insemná numele in cartea ce zacea pe mésa spre acestu scopu. S'a subscrisu asié: „Grantu a cercetatu mormentulu marelui Washington, si a fostu feri-

citu, in togma cum ar fi vediutu pre insusi marele barbatu.“ Dupa aceea aprinse o tígara, mai merse inca o data in bibliotec'a unde lucrá Wasington, si cu toti conversá cu amicitia.

△ (Premii de rose pentru fete in Nanterre.) Premiulu de rose din acestu anu — díce unu diariu strainu — l'a dobanditu domniórá Dubois, fi'á unui negutiatoru de vinu, carea ca negutietorésa de pesci, prin portarea sa a meritatu cu totu dreptulu acestu premiu — in-sine bagatelu, dar pentru ei — pretiosu — Ce sunt premiele de róse? In Nanterre este o datina a defige in totu anulu premiu de rose. Concurentele trebuie sê fia trecute de siepte-spre-diece ani, dar nu si de dóue-diece si siese de ani. — Afara de aceea trebuie sê fia nascute din Nanterre, sê aiba o portare esemplaria, si sê se sustiena pre sine ins'a-si din sirguinti'a sa propria. — Candidatele respective cari aspiréza la premiulu de rose, au sê se marturiséscá cu diligintia, sê umble regulatu la beserica si sê adune bani in decursulu anului pentru ajutorarea beserecii din Nanterre. Carea din ele va corespunde mai bine asteptârii, capeata o zestre de trei sute de franci, unu rendu de vestiminte, orologiu cu lantiu de auru, circei si unu acu de peptu asemene de auru.

△ (Jubileulu virginei de orleans.) In lun'a trecuta s'a serbatu memori'a virginei de Orleansu, carea — dupa cum scimu din istori'a universalá — la anulu 1429 a scapatu cetatea Orleans din manile Englesiloru si a jocalu o rola insemnata pe acele tempuri. Acést'a virgina a fostu Jean d'Arc. Atunci fu acúsata, cá este strigoia, si judecata la mórte prin preoti, éra adi dechiarata de nevinovata si inca din partea preotiloru, cari a facutu tóte ca serbarea memorii ei sê fia splendida.

△ (Unu inimicu alu guvernului americanu.) Nu incapere indoiela, cá guvernulu americanu are multi neamici, si dintre cei multi Brigham Young e celu mai neimpecatu. Inimicéti'a sa a aretat'o la mai multe ocazioni, dar mai alesu intr'o adunare din septemanele trecute. In vorbirea sa intre altele s'a esprimat in terminii urmatori: „Ce oficianti ni-au tramisu pe capu? Pe cei mai simplii din infernu. Si acestia sunt membrii congresului? Si inca langa dinsii ce presiedinte! Cine va intrá de acuma in cas'a alba? Câte unu caláu séu betívu. — Presedintele inca se tienne de acést'a clasa. Nime nu poté sê intre in oficiu, care nu e betívu séu ticalosu. Si cine participéza la congresu? Faceti o venatória in totu senatulu si cas'a deputatiloru si de-ti aflá unulu, care sê nu fia mintinosu, prapaditu, séu jocaloriu in carti, totu imperiulu meu sê fia alu vostru. Pentru aceea aveti de grige!“

△ (Critic'a dómnei Feiullet.) In septaman'a trecuta s'a jocalu pe scen'a teatrului „Gymnase“ o piesa din cele mai bune a genialului sciitoriu Feiullet. La reprezentatiune a participatu si soci'a autoriului. Publiculu entusiasmatu de sublimitatea piesei, nu voiá sê incete cu aplausele. — Alinandu-se valurile strigátelor si aplauselor, o dama ce siedea langa dómna Feiullet o întrebá de ce aplaudéza si dinsa, dóra nu-i place? — „Marturísandu adevéru — díse dómna — numai una asiú fi doritu, ca paus'a între scene sê fia fostu mai lunga.“

△ (O dama nebuna, ca esregin'a din Spani'a.) Sê poté, cá diariulu „Figaro“ din Paris numai a scornitu faim'a urmetória: „Intr'una din dílele trecute — díce Figaro“, — locuitorii din Enghin grabiau la statiunea

calei ferate, cu scopu sê vedea pe esregin'a Spaniei, carea avea sê tréca pe acolo. — In scurtu o dama imbracata elegantu se coborî din unu cupeu de clas'a prima si cu o privire superba cautâ in giuru, sê vedea nu vine nime sê o primésea? „Eu sum regin'a Spaniei — dîse dam'a acea cu o maiestate câtra conductoru, — barbatulu meu inca va sosi cu trasur'a urmatória. Am venitu pentru acea, ca sê-mi ocupu vill'a cumperata de la Dlu Girardin pentru mine.“ Conductorulu intre compliminte a facutu dispușetiuni pentru o calea, cu care apoi porni câtra villa. — Dlu Fournier, care cunoscea bine pe esregin'a, indata a observatu, câ e ceva sminta. „Sire! dîse regin'a prefacuta — am venitu ca sê ne consultâmu despre lucrurile nôstre, deschideti cabinetulu. Numai dta vei poté contrastâ avarului Fournier.“ — Cand ajunserea in laintrulu castelului, dómnia a vedutu copilulu lui Fournier. — Acest'a e fiulu meu, acesta e clironomulu! „Fournier nu a mai dubitatu, câ are de lucru cu o nebuna. — „Me omoru déca nu-mi dati copilulu meu“, strigâ desperata, inse se si ivira doi barbati tiapeni, si in momentulu urmatoriu o pusera in trasura si o dusera la statiune, de unde apoi peste câteva dîle fu transportata câtra Pirenei.“

△ (*Verdi si Sardou.*) Ca odinióra Auber si Scribe, asié voesce a legâ pactu maestrulu italianu cu scriitorulu francesu. Sardou a si inceputu a scrie opulu, éra Verdi se prepara ai compune ari'a. — Pentru acea Sardou va merge la Genua unde lu-astépta Verdi. Se crede, câ acést'a piesa va fi rara in felulu seu.

Felurite.

△ (*Lisabon.*) Cetatea ce ni represinta ilustratiunea din nrlu de adi, este capital'a Portugaliei, Lisabon. Acést'a cetate frumósa si antica, e asediata pe tiermulu dreptu alu fluviului Tajo, pe trei dëluri, de unde e unu prospectu frumosu spre mare. Cu suburbiele Junegeira si Alploma cuprinde unu spatiu de 1½ mile patrate in lungime, si patru mile patrate in latîme; are trei-sute de beserici. Numerulu locuitoriloru se urca la 200,000. La anulu 1807 si inainte de acea numerulu locuitoriloru se urcâ la 300,000. Adi sunt o multîme de straini acolo, parte negri, mulati si cam la 30,000 de galicieni, cari se negutiatorescu cu portatu de apa. — Cetatea nu e baricadata cu dîduri ca alte capitale; pe unu virfu de dëlu se vede o forterétia plecata spre ruinare. Din contra, portulu frumosu si spatiosu e intaritu cu patru dîduri. Putetiunea acestei cetâti, si stradele-i frumóse facu de Lisabonulu e cetatea cea mai frumósa pe tiermii fluviului Tajo. — Edificiile singuraticesunt insemnate numai pentru aceea, câ ocupa locu fôrte mare. — Partea de câtra apusu a cetâti Lisabon in urmarea cutremurului de pamentu de la anulu 1755, 1 nov. a devenitu mai edificata, stradele si piatiel e organizate, éra partea de câtra resaritu, care a remasu crutiatu de cutremuru, e numai in vestmentulu seu de mai nainte. — Altcum cetatea Lisabon érá vestita despre stradele sale neorganizate si necurate. In dîlele nôstre inse e scutitu de acést'a rusîne, Lisabon adi e una din cele mai placute, curate si organizate cetâti ale Europei. — Dintre piatiel e publice mai insemnate sunt; piati'a de comerciu si Rocio séu Roscio. Amendóue sunt im-

preunate cu strade drepte si spatióse. Piatia de comerciu e pe tiermulu fluviului Tajo, unde e si portulu, si unde a statu candva palatulu regescu. Pia Rocio, e acolo unde mai de multu se tieneau Auto de Fé-ele; e in patratu, si pe acarui coltiu de câtra fluviu este palatiulu de incușitiune. Acést'a piatia e centrulu a o suta de strade. — Dintre beserecei e mai insemnata beseric'a nóua, unu edificiu grandiosu. Beseric'a patriarcala e edificata pe o dumbrava frumósa, de unde e unu prospectu frumosu. — Interiorulu besericei e fôrte frumosu si decoratu cu multa maiestria, si spese. — Patriarculu din Portugali'a are unu venitu anualu de 86,000 taleri, éra beseric'a are venitu de 700 taleri pe anu. — De raritâtile Lisabonului se mai tiene inca si rezervariulu de apa la inaltîme de 1½ mile, care e intr'unu locu asié de mare in câtu ar poté sê tréca mai multe nâi pe sub dîns'a. Ap'a e obdusa din valea Alcantara pana in mediulu cetâti. — Acestu opu grandiosu s'a facutu la anulu 1743, si intru atâta e de bine edificatu in câtu a sustienutu plag'a cutremurului mentionatu. Mai e de insemnatu si spitalulu S. lui Iosifu, in care 16 mii de morbosi au locu, si o casa de infanti, unde se crescu la anu 1600 copii. Are mai multe institute si edifice de arte frumóse, dar mai alesu comerciale.

Gâcitura de semne.

de N. Avramu.

„:u,ó a e „eșo * i'a ce ca-Δa „a,, 'a u-a,
 Șa Sé | a-ușu teșu * ușce așu liușui a,, aΔu;
 te ta-Δa ta- * Șu-□e * e Δo !:u-Δe cu cu-u-a,
 ta- * i, Δe' - Δe Δu tã * i-ușu * e-
 u-u Δo Δuș e Δi,, aΔu.

„uș Δu „ai !:u,ó a e i- e teșu ta-Δe tu ta:e-Șu
 ta-Δa
 -aΔiu-ea u× u | aΔa ta- * ca Δa * e Δi:a-i;
 i * -a- * u-i și ×: Δa Δea o a:u Δa:e (a-Δa,
 ta- * !:a,, a ta Δu i'a te Δo: Δa * e „uș Δi a-i.

Δu! Dó,-e * i- -aȘ Δi,, e, a tuș Δa o:u | a Δiu-e,
 I- * :e Δa-Δi tau Δa:ea Șa × ie Δușu „oi Δo:iu;
 O! * â a u- | a a teea, ta și:a „ea ê u-e
 te Δu i,, -u aș și ×: Δa Δii, — a Δoi tu * uș te
 „oiu!“

J. □ușta-u.

Deslegarea gâciturii numerice si de semne din nr. 18.

Pana candu frumósa dîna,
 Te-'ndoiesci a me iubi,
 Pana candu nu-mi jori credintia,
 Sê me poti tu ferici?

Dar amórea nu strabato,
 Cu sageti in sinulu teu;
 Pune man'a, vedi cum bate,
 Pentru tine peptulu meu!

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnióriele Luis'a Murgu n. Balcu, Susan'a Popu si de la domnii Ioanu Selagianu si Ioanu Popu.